

ODOVZDALI CENY MLADÝM KOLEGOM

Vedecký seminár, počas ktorého víťazi Súťaže mladých vedeckých pracovníkov SAV do 35 rokov videokonferenčne prezentovali svoje práce prítomným členom Predsedníctva SAV a zástupcom z ústavov SAV, bol uprostred júna v Košiciach. Večer sa jeho účastníci presunuli do Domu umenia, kde im predseda SAV prof. RNDr. Pavol Šajgalík, DrSc., a prof. RNDr. Lúbia Lacinová, DrSc., garantka súťaže a členka Predsedníctva SAV pre druhé oddelenie vied, udelili diplomy. Spoločne si vypočuli koncert s podtitulom Mladí mladým – umelci vedcom v podaní hudobníkov zo Štátneho komorného orchestra a talentovaného sedemnáročného klaviristu z Čiech Jana Čmelju.

Diplomy si v košíckom Dome umenia osobne prevzali z prvého oddelenia vied SAV: RNDr. Lucia Balejčíková, PhD., z Ústavu hydrologie SAV, ktorá získala prvú cenu za *Fyzikálno-chemické štúdium feritínových derivátov pre aplikácie v environmentalistike*, Ing. Katerina Kamyshnykova, PhD., z Ústavu materiálov a mechaniky strojov SAV, ktorá sa umiestnila na druhom mieste s prácou *Design, processing and properties of TiAl-based alloys for industrial applications*. RNDr. Matúš Orendáč, PhD., z Ústavu experimentálnej fyziky SAV získal tretie miesto za *výskum magnetokalorického javu vo frustrovanom kovovom systéme TmB4*. Mgr. Ivan Shepa, PhD., z Ústavu materiálového výskumu SAV si prevzal za prácu *Vývoj prekurzorových a keramických vlákien technológiou bezihlového elektrostatického zvlákňovania* čestné uznanie, ktoré získal rovnako ako Ing. Ladislav Valkovič, PhD., z Ústavu merania SAV.

V druhom oddelení vied si za prácu *Photophysical properties of hybrid systems based on layered silicates and cyanine dyes* v Košiciach prevzal čestné uznanie Mgr. Peter Boháč, PhD., z Ústavu anorganickej chémie SAV. Rovnako ocenili aj Mgr. Marcelu Bučekovú, PhD., z Ústavu molekulárnej biológie SAV a Mgr. Ivanu Kajanovú, PhD., z Virologického ústavu BMC SAV. Prvú cenu v tomto oddelení získala Mgr. Jana Plavá, PhD., z Ústavu experimentálnej onkológie BMC SAV, druhú Ing. Alexandra Reichová, PhD., z Ústavu experimentálnej endokrinológie BMC SAV a tretiu Mgr. Mária Kováčová, PhD., z Ústavu polymérov SAV.

Z tretieho oddelenia si pri tejto príležitosti prevzali ocenenie PhDr. Daniela Glavaničová, PhD., z Filozofického ústavu SAV, ktorá obsadila s prácou *(Ne)možnosť v estetike* prvé miesto (rovnako ako Mgr. Jana Tencerová, PhD., z Ústavu experimentálnej psychológie Centra spoločenských a psychologických vied SAV). Veronika Szeghy-Gayer, PhD., zo Spoločenskovedného ústavu toho istého centra dostala tretiu cenu za *Výskum elit na Slovensku v meniacich sa režimoch, 1867 – 1945* a Mgr. Michal Ščepán, PhD., z Ústavu hudobnej vedy SAV si prevzal čestné uznanie za prácu *Tadeáš Salva. Život a dielo: K problematike monografického spracovania skladateľovej osobnosti a výkladu jeho diela*. (kg)

MEDAILLY VEDCOM

Medailu SAV za podporu vedy si v júli prevzali z rúk predsedu SAV prof. RNDr. Pavla Šajgalíka, DrSc., vedeckí pracovníci Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV doc. RNDr. Ján Salaj, DrSc., a RNDr. Milan Valachovič, DrSc. (na snímke vľavo).

Pri ocenení boli prítomní aj podpredseda SAV pre druhé oddelenie vied prof. RNDr. Karol Marhold, DrSc., členovia Predsedníctva SAV prof. RNDr. Lúbia Lacinová, DrSc., a MUDr. Mgr. Tomáš Hromádka, PhD., a riaditeľka Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV Mgr. Anna Bérešová, PhD.

Doc. RNDr. Ján Salaj, DrSc., pôsobil v SAV v Ústave dendrobiológie (1977 až 1989) a od roku 1989 do súčasnosti pracuje v Ústave genetiky a biotechnológií rastlín (teraz je súčasťou Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV). V rokoch 2009 až 2019 toto pracovisko riadil. Je autorom jednej knižnej monografie a viac ako 70 WOS publikácií. Jeho práce majú viac ako 1 100 WOS ohlasov. Venoval sa vplyvu abiotických stresových faktorov, akými sú napríklad nízke teploty, na štrukturálne a fyziologické mechanizmy adaptácie stálozeleňých drevín na tieto environmentálne podmienky. Neskôr sa začal venovať reprodukčnej biológii ihličnatých drevín a potom až do súčasnosti skúmaniu anatomicko-cytologických, fyziologických a molekulárnych aspektov rozmnožovania ihličnatých drevín v podmienkach in vitro.

RNDr. Milan Valachovič, DrSc., absolvoval Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského, odbor systematická biológia. Je vedúci vedecký pracovník Botanického ústavu Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV. Okrem iného sa zaoberá pestrosťou a rozmanitosťou vegetácie, teda biodiverzitou na úrovni rastlinných spoločenstiev a ekosystémov na národnej i regionálnej úrovni (najmä územie Karpát a Panónie) a spôsobom, ako tieto vegetačné jednotky klasifikovať. Generuje dáta, ktoré charakterizujú rastlinné spoločenstvá, zaznamenáva a uchováva ich v príslušnej elektronickej infraštruktúre. Zaslúžil sa o vybudovanie Centrálnej databázy fytoecologických zápisov. (an) | Foto Martin Bystriansky

Za zásluhy v technických vedách

Čestnú plaketu SAV Aurela Stodolu za zásluhy v technických vedách prevzal z rúk podpredsedu SAV pre prvé oddelenie vied Mgr. Martina Venharta, PhD., vedúci divízie vlastností materiálov a konštrukcií Ústavu materiálov a mechaniky strojov SAV Ing. Juraj Lapin, DrSc. Ako odznelo pri tejto príležitosti, tento vedec sa zásadnou mierou zaslúžil o rozvoj vednej oblasti procesov tuhnutia komplexných kovových, najmä intermetalických zliatin a hodnotenia mechanických vlastností materiálov pri vysokých teplotách. Od ukončenia vysokej školy nepretržite pracuje v Ústave materiálov a mechaniky strojov SAV. V rokoch 2009 až 2017 bol členom Predsedníctva SAV, od 2015 je vedúcim Centra aplikovaného výskumu SAV zameraného na nové materiály a technológie. (an) | Foto Martin Bystriansky

Študentská osobnosť roka

Výsledky 16. ročníka súťaže Študentská osobnosť roka za akademický rok 2019/2020 vyhlásili začiatkom júla. Medzi ocenenými sú aj traja doktorandi Slovenskej akadémie vied: Ing. Filip Květoň z Chemického ústavu SAV (kategória Lekárske vedy), Mgr. Hemen Sendi z Ústavu zoológie SAV (Prírodné vedy, chémia) a Mgr. Jana Magdaléna Májeková z Historického ústavu SAV (Filozofia, politológia, sociológia, história). Absolútnym víťazom a zároveň top Študentskou osobnosťou Slovenska v akademickom roku 2019/2020 sa stal Ing. Lukáš Tóth zo Strojnickej fakulty Technickej univerzity v Košiciach.

Cieľom podujatia Študentská osobnosť je predstaviť verejnosti výnimočných študentov, vysokoškôľakov alebo doktorandov. Tento rok dekani fakúlt a vedecké pracoviská Slovenskej akadémie vied, kde doktorandi vykonávajú svoju činnosť, nominovali 75 uchádzačov. Projekt sa konal pod záštitou prezidentky Slovenskej republiky Zuzany Čaputovej a jeho odbornými garantmi boli Slovenská rektorská konferencia a Slovenská akadémia vied. (w)